

50202207 : สาขาวิชาภาษาไทย

คำสำคัญ : การแสดงโนรา/ สถานการณ์สื่อสาร/ เหตุการณ์สื่อสาร/ ชาติพันธุ์วรรณนาแห่ง
การสื่อสาร

มณฑาทิพย์ ศิริพันธ์ : การแสดงโนราคณะละม้ายศิลป์ : การศึกษาตามแนวชาติพันธุ์
วรรณนาแห่งการสื่อสาร. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.สมชาย สำเนียงงาม. 252 หน้า.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างสถานการณ์สื่อสารการแสดงโนรา
รูปแบบ และองค์ประกอบของเหตุการณ์สื่อสารต่างๆ รวมทั้งวิเคราะห์การใช้ภาษาและวัจนกรรม
สื่อสารที่ปรากฏในการแสดงโนรา ศึกษาจากการเก็บข้อมูลภาคสนามการแสดงโนราคณะ
ละม้ายศิลป์ ตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2552 เป็นจำนวน 5 ครั้ง

ผลการศึกษาพบว่า สถานการณ์สื่อสารการแสดงโนรา ประกอบด้วยเหตุการณ์สื่อสาร
10 เหตุการณ์เรียงลำดับเป็นขั้นตอน ได้แก่ เหตุการณ์สื่อสารการโหมโรง การร้องกลอนไหว้ครู
การร้องกลอนหลังฉาก การรำอวดความสามารถ การร้องกลอนอวดความสามารถ การทำบท
การร้องกลอนลาฉาก การรำลาฉาก การทำบทหมู่ และการเลิกโรง ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้วัตถุประสงค์ และ
ผู้ร่วมเหตุการณ์ เป็นเกณฑ์ในการจำแนกเหตุการณ์สื่อสารแต่ละเหตุการณ์ โดยสามารถรวบรวมเป็น
เหตุการณ์สื่อสารหลักได้ 3 เหตุการณ์ คือ เหตุการณ์สื่อสารการเริ่มการแสดง เหตุการณ์สื่อสาร
การแสดง และเหตุการณ์สื่อสารการจบการแสดง

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเหตุการณ์สื่อสารพบว่า มีองค์ประกอบครบทั้ง
10 ประการ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ องค์ประกอบที่มีลักษณะคงที่ทุกเหตุการณ์สื่อสาร
ได้แก่ เวลาและสถานที่ ผู้ร่วมเหตุการณ์ กฎการปฏิบัติสัมพันธ์ และบรรทัดฐานการตีความ
องค์ประกอบที่มีลักษณะร่วมกันเฉพาะบางเหตุการณ์สื่อสาร ได้แก่ ชนิดของเหตุการณ์ รูปแบบ
การสื่อสาร และลำดับวัจนกรรม และองค์ประกอบที่ต่างกันไปตามแต่ละเหตุการณ์สื่อสาร ได้แก่
หัวข้อ วัตถุประสงค์ และเนื้อหาการสื่อสาร

ภาษาที่ใช้สื่อสารในการแสดงโนรา พบว่า มี 2 รูปแบบ คือ วัจนภาษา และอวัจนภาษา
โดยเฉพาะวัจนภาษาจะปรากฏทั้งในบทร้องและบทพูด ส่วนอวัจนภาษาที่ปรากฏในการแสดงโนรา
ได้แก่ เสียงดนตรี ท่ารำ และการแสดงท่าทางประกอบการพูด

ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

50202207 : MAJOR : THAI

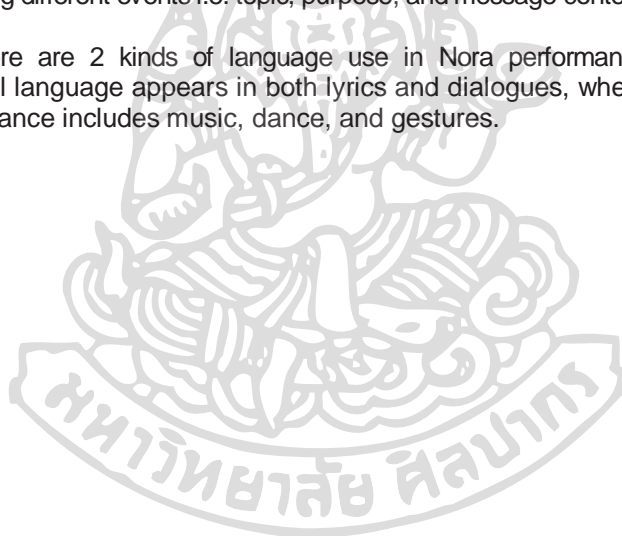
KEY WORD : NORA PERFORMANCE, COMMUNICATIVE SITUATIONS,
COMMUNICATIVE EVENTS, THE ETHNOGRAPHY OF COMMUNICATION,
MONTHATHIP SIRIPAN : THE 'NORA' PERFORMANCE OF LAMASIN GROUP :
AN ETHNOGRAPHY OF COMMUNICATION APPROACH. THESIS ADVISOR : ASST. PROF.
SOMCHAI SUMNIENGGAM, Ph.D. 252 pp.

This research aims to analyze Nora performance in terms of the structure of communicative situation, forms and components of communicative events, language use, and speech acts. The data are collected from field study of 5 live Nora performances of Lamaisin Group from August to October 2009.

The result reveals that the communicative situation consists of 10 communicative events in a certain order: prelude, Wai Kru singing, singing behind the setting, dancing show, singing show, single Tham bot, ending singing, ending dance, group Tham bot, and ending. The shifts of objectives and participants of communicative events may help classify all communicative events into 3 main kinds of events: the opening, the show, and the ending.

Communicative events consist of 10 components, which can be divided into 3 categories: 1)components which are constant in all events i.e. setting, participants, rules of interaction, and norms of interpretation, 2)components which have something in common in some events i.e. type of events, form of communication, and speech act sequence, and 3)components which vary among different events i.e. topic, purpose, and message content.

There are 2 kinds of language use in Nora performance: verbal and nonverbal language. Verbal language appears in both lyrics and dialogues, whereas nonverbal language in Nora performance includes music, dance, and gestures.

Department of Thai Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2011

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สำเนียงงาม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้วิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ เลี่ยมประวัติ และรองศาสตราจารย์กัญญรัตน์ เวชศาสตร์ ที่กรุณาตรวจ แก้ไขและให้คำแนะนำจนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ โครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต สำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย (สกว.) ที่สนับสนุนงบประมาณการวิจัยตลอดระยะเวลา 18 เดือน และขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ อาจารย์ ดร.ศิริพร ภักดีผาสุข และ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการทำ วิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์วิรัช ศิริวัฒนนะนาวิน ที่กรุณาตรวจแก้ไขบทคัดย่อ ภาษาอังกฤษ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปากรทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย และยังให้ความห่วงใย คอยถามไถ่ถึงความ คืบหน้าในการทำวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคุณแม่ละมัย ศรีรักษา ที่อนุญาตให้เก็บข้อมูลการแสดงโนราของ คณะละมัยศิลป์ ตลอดจนให้คำปรึกษาและให้ความรู้เกี่ยวกับการแสดงโนราเป็นอย่างดี และ ขอขอบคุณสมาชิกในคณะโนราละมัยศิลป์ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่เก็บข้อมูล

ขอบคุณคุณศิวลักษณ์ คุณรัชชัย และคุณปริษา ที่คอยให้กำลังใจ ขอขอบคุณคุณน้ำผึ้ง คุณศุภมณ คุณมธุรส คุณกิตติยาพร คุณกฤตชัย คุณกฤษฎา และคุณเอนก ที่ให้คำแนะนำที่ดีและให้ ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณพี่ๆเพื่อนๆน้องๆที่ให้กำลังใจและถามไถ่ถึงความคืบหน้าในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ขอขอบพระคุณญาติๆที่คอยให้ความช่วยเหลือและถามไถ่ทุกข์สุขด้วยความห่วงใย และสุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณคุณพ่อผู้เป็นที่รักและเป็นแรงบันดาลใจในด้านการเรียน ขอขอบคุณ คุณแม่ที่ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้การสนับสนุนในทุกๆเรื่อง และเป็นแรงใจที่สำคัญที่ทำให้ ผู้วิจัยมานะ อดทน จนกระทั่งวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี